

Fastställande av död med indirekta kriterier

Enligt Lag (1987:269) om kriterier för bestämmande av människans död är en människa död ”när hjärnans samtliga funktioner totalt och oåterkalleligt fallit bort”. Vid DCD fastställs döden genom indirekta kriterier (SOSFS 2005:10) efter cirkulationsstillstånd i samband med avbrytande av livsuppehållande behandling.

No touch-perioden – 5 minuter

I samband med DCD används begreppet ”no touch-period”, vilket är en period på fem minuter från cirkulationsstillstånd till dess att döden kan konstateras med indirekta kriterier. **Ansvarig läkare ska närvara och konstant observera patienten och artärtrycket från start av cirkulationsstillståndet fram till dödförklaring.** Inga åtgärder som kan resultera i återstart av hjärtat får ske, t.ex. administrering av läkemedel. Inte heller några åtgärder som kan orsaka störningar i övervakningen, såsom förflyttning av patienten – detta för att kunna bedöma att ingen autoresuscitering och/eller återkomst av spontanandning skett under no touch-perioden.

Under denna period får dock närstående röra vid den döende, t.ex. hålla i handen, och personalen ska ta hänsyn till rådande situation och beakta stillhet.

En förutsättning för att kunna dödförklara är att ingen autoresuscitering och/eller återkomst av spontanandning skett under ”no touch-perioden”. I händelse av detta påbörjas en ny fem minuters ”no touch-period”.

Monitorering

Då livsuppehållande behandling avslutats ska endast **artärtryck** och **pulsoximetri** användas för att bedöma när cirkulationen upphör. Ultraljud hjärta kan användas för kompletterande diagnostik av cirkulationsstillstånd. I DCD-sammanhang frångås övervakning av puls och andningsfrekvens via EKG eftersom elektrisk aktivitet kan fortgå efter att patienten har fått cirkulationsstillstånd. Fortsatt EKG-aktivitet utan samtidiga pulsationer på artärtrycket återspeglar inte blodtillförsel till hjärnan och fortsatt EKG-övervakning kan missleda närstående att tro att EKG-aktiviteten är att betrakta som tecken på fortsatt liv.

Indirekta kriterier

Vid DCD konstateras döden med **indirekta kriterier** enligt [SOSFS 2005:10](#), Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om kriterier för bestämmande av människans död:

Enligt **Kap. 3 Indirekta kriterier**

1 § Fastställande av en människas död med hjälp av indirekta kriterier ska göras genom en klinisk undersökning. Kriterierna är kännetecken som visar på varaktigt hjärt- och andningsstillstånd som har lett till total hjärninfarkt.

2 § Vid den kliniska undersökningen ska samtliga dessa indirekta kriterier vara uppfyllda:

1. ingen palpabel puls
2. inga hörbara hjärtljud vid auskultation
3. ingen spontanandning
4. ljusstela, oftast vida, pupiller

Dödförklaring

Fastställande av död signeras på formulär ”Journalhandling för donationsingrepp på avliden donator – DBD/DCD” innan start av donationsoperation. Dokumentation i patientjournalen och på dödsbeviset enligt sjukhusets rutin.